

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Kál Nagyközség Önkormányzata
2024 – 2028

Kál, 2023. november 28.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	6
Célok	6
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	8
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	8
2. Stratégiai környezet bemutatása	8
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	10
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	24
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	33
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	36
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	40
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	44
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	45
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	46
1. A HEP IT részletei	46
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	46
Jövőképünk	47
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	48
3 . Megvalósítás	49
3.1. A megvalósítás előkészítése	49
3.2. A megvalósítás folyamata	49
3.3 Monitoring és visszacsatolás	50
4. Elfogadás módja és dátuma	53

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva Kál Nagyközség Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Kál nagyközség Heves megye déli részén, a Gyöngyösi-síkon, a Tarna-folyó völgyében, az M3-as autópálya mellett helyezkedik el. A nagyközségben áthalad a Budapest-Miskolc közötti vasútvonal. A település lakosságának száma 3590 fő.

Kál nem sokkal a honfoglalás után alakult. Első okleveles említése 1331-ben Kaal alakban történt, majd Gal, a XIV. sz. második felében Németkál (Nemutkál) és Háromkál (Harumkaal) néven szerepelt. Az Aba nemzetségből sarjadt Debrey család birtokolta a XV. sz. közepéig. A további évszázadok során gyakran cserélődtek a tulajdonosai.

Kál több esetben is elpusztult, elnéptelenedett (török, pestis).

1741-től 1841-ig a három Grassalkovich Antal (apa, fiú, unoka) volt a falu birtokosa. Kál benépesítése I. Grassalkovich Antal nevéhez fűződik: az 1748. november 14-én kiadott telepítési szerződést követően fellendült a falu fejlődése. Húsz év múlva már 700 lakos élt az új (jelenlegi) faluhelyen. (Ő-Kál a Tarna partján állt.)

1761-ben új templom, majd parókia épült. Ez lett a falu központja egészen az 1970-es évek közepéig. A községi pecsét 1771-ből való.

1841. után Forgách Antal, Károlyi György és Károlyi Mihály voltak Kál utolsó tulajdonosai. Az 1849. február 26-27-én vívott kápolnai csata Kálra is kiterjedt, a császáriak felgyújtották a falut, aminek nagy része leégett. Az 1848-49-es forradalom és szabadságharcot követő polgári átalakulás következtében 1871-ben megszületett a községi törvény és azonúl a képviselő-testület irányította a községet. Az I. és II. világháború jelentős emberáldozatokat és anyagi terheket követelt Káltól. Az 1945-ben újjászervezett közigazgatást 1950-ben felváltotta a szovjet mintára létrehozott tanácsrendszer.

A tanácsrendszerben 1973-tól Kál és Kompolt, 1982-től Kápolna csatlakozásával közös tanács jött létre. Céljuk volt a három község egybeépítése, közös igazgatással egy új központ létrehozása.

1990. szeptemberében Kál nagyközség önálló önkormányzatot hozott létre.

Közműhálózata teljes mértékben kiépült. Minden utcában van portalanított út, villanyvilágítás, gázvezeték, szennyvízcsatorna, vezetékes víz, és telefonkábel is behálózta a községet.

Intézményhálózata széleskörű.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1995 őszén két új orvosi rendelő épült szolgálati lakással. A két házi- és egy gyermekorvoson kívül fogorvosi szakrendelés, nőgyógyászati szakrendelés várja a betegeket. Mentőállomása 1991-től van, s a 2 db mentőkocsija a megye egész területére mozgósítható. Felépült a korszerű gyermek- és anyavédelmi épület.

A valamikor polgári iskolával, óvónőképzővel és gimnáziummal rendelkező községben 2001-től esti tagozaton ismét van gimnáziumi oktatás. A gyermekeket jól felszerelt, esztétikusan berendezett óvoda és iskola várja.

Kál területén két kultúrház működik, a roma kisebbség önmaga részére 1996-ban megépítette a saját kultúrházát. Évről évre visszatérő rendezvények, kulturális események színesítik a helység lakosainak életét, melyre más településekről is érkeznek látogatók. Az önkormányzatnak közművelődési és iskolai könyvtára is van.

Szociális intézményei közül az idősök ellátását biztosító Tarna – menti Szociális Központ mikrotérségű.

A közigazgatási területünkön működő Autópálya Rendőrség Hatvantól Mezőkövesdig látja el feladatát. 2022-re megépült az Iparipark, A Bölcsőde építése is folyamatban van.

Kálban a lakosság 52 %-a nő, a férfiak aránya 48 %. Az állandó népesség legnagyobb százalékát a 18 – 59 éves korosztály adja, arányuk az össznépességen belül 55 %. Az élve születések száma és a 65 év feletti állandó lakosok száma stagnál. 2010-ben megkezdődött lakónépesség fogyása, de az elmúlt években újra növekedésnek indult. Ezeket támasztja alá alábbi táblázatokból kiolvasható adatok összessége.

A népesség csökkenés okai az öregedési index emelkedésével, a belföldi elvándorlások számának növekedésével és a természetes szaporodás csökkenésével volt magyarázható, mely a 2019. évi mélypontot követően pozitív irányba mozdult el.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	3 392	bázis év
2018	3 399	100,21%
2019	3 337	98,18%
2020	3 359	100,66%
2021	3 395	101,07%
2022	3 407	100,35%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020. év adatai)

	fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya(%)	
	Férfiak	Nők	összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 709	1 808	3517	48,59%	51,41%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			140	3,98 %	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	340	317	657	9,67%	9,01%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	63	70	133	1,79%	1,99%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	998	943	1941	28,38%	26,81%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	106	121	227	3,01%	3,44%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	202	357	559	5,74%	10,15%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index% (TS 030)
2017	562	647	86,86%
2018	556	668	83,23%
2019	556	648	85,80%
2020	559	657	85,08%
2021	567	678	83,63%
2022	564	681	82,82%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)(TS 031)
2017	-0,59
2018	4,71
2019	-17,52
2020	11,65
2021	12,73
2022	10,30

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	5,62
2018	-4,42
2019	-3,56
2020	-3,88
2021	-0,59
2022	-8,24

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

A városokat követően Kál a második legnagyobb nagyközség Heves megyében. Infrastrukturális adottságaink jók, előnyös földrajzi fekvésünkből adódó lehetőségeink azonban még kihasználásra várnak. Törekvésünk, hogy a nagyvárosok és főváros jól megközelíthetőségéből eredő lehetőségeinket teljes mértékben kihasználjuk. Küldetésünk olyan gazdasági és kulturális környezet megteremtése, mely vonzóvá válik a potenciális vállalkozások számára, mely által a foglalkoztatás mértéke is megemelkedik.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Kál település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőség megvalósítását szolgáló dokumentumok a településen:

- Gazdasági program

A település gazdasági programja célul tűzte ki az óvoda egy csoportszobával történő bővítését, egy tornaterem pályázati forrásból történő megépítését, az öregek otthonában egy jelzőrendszeres figyelőszolgálat kiépítését.

További feladat egy bölcsőde létrehozása, működtetése.

Munkahely teremtés céljából különböző vállalkozókkal kell felvenni a kapcsolatot, tárgyalni annak érdekében, hogy a rendezési tervben szereplő ipari park ténylegesen ipari parkká alakuljon, és ez által lehetőséget biztosíthassunk a dolgozni vágyó emberek elhelyezkedésére.

- Szolgáltatástervezési koncepció

16/2013. (X.1.) személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló önkormányzati rendelet 1. sz. melléklete tartalmazza a szolgáltatástervezési koncepciót, mely előírja, hogy a szociális szolgáltatásokat úgy kell megszervezni, hogy a lakosság rászoruló rétege helyben megkapja azt a segítséget, amire életviteléhez szüksége van. Cél a szolgáltatások olyan szintű biztosítása, ami megfelel a hazai jogszabályokban előírtaknak, és az Európai Unió által megfogalmazott elvárásoknak.

- Köznevelés-fejlesztési terv

Nyitva van az aranykapu - Helyi Óvodai Nevelési Program kiemelt feladatként kezeli az esélyegyenlőség biztosítását, a hozott hátrányok kompenzálását, a kialakult pedagógiai értékekre való törekvés.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

2013. január 1-én létrejött 7 település részvételével a Tarna - Menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás, mely az érintett települések személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásait fogja össze.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához tartalmazza.

Az adatok forrása: az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (<https://teir.vati.hu>) adatbázisai. Egyéb adatforrások: releváns (helyi, térségi, országos) kutatások adatai, az önkormányzat által gyűjtött adatok, illetve a partnerek által nyújtott adatszolgáltatások. Mindezek alapján vázolható fel a település átfogó helyzetképe esélyegyenlőségi szempontból, illetve az is láthatóvá válik, hogy mely területeken szükséges további adatok gyűjtése.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettség béli és foglalkoztatottság béli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza. A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A jövedelem és vagyon fogalmát törvény határozza meg a jogszabályok hatálya alá tartozó ellátások vonatkozásában. A lakosság 45%-a fizet adót, de ezen emberek 25,25 %-a a legalacsonyabb jövedelmi sávba esnek.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	46,71	36,44
2018	46,30	31,47
2019	46,70	28,43
2020	45,38	28,70
2021	45,62	25,25
2022	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP -ben alább elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftl.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

A helyi önkormányzat egyes törvényekben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

A Kormány foglalkoztatás politikájának hatására a regisztrált munkanélküliek száma folyamatosan csökken.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	3,68	4,59	4,14%
2018	3,94	5,24	4,59%
2019	3,02	5,65	4,34%
2020	3,43	6,53	4,98%
2021	4,03	4,75	4,39%
2022	3,81	3,95	3,88%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	97	107	99	114	102	91
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	14,00	5,00	4,00	6,00	7,00	0,00
	%	14,43%	4,67%	4,04%	5,26%	6,86%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	10,00	9,00	7,00	7,00	7,00	9,00
	%	10,31%	8,41%	7,07%	6,14%	6,86%	9,89%
26-30 év (TS 039)	Fő	6,00	8,00	10,00	8,00	6,00	3,00
	%	6,19%	7,48%	10,10%	7,02%	5,88%	3,30%
31-35 év (TS 040)	Fő	7,00	9,00	6,00	5,00	6,00	10,00
	%	7,22%	8,41%	6,06%	4,39%	5,88%	10,99%
36-40 év (TS 041)	Fő	6,00	4,00	5,00	12,00	5,00	4,00
	%	6,19%	3,74%	5,05%	10,53%	4,90%	4,40%
41-45 év (TS 042)	Fő	7,00	11,00	11,00	16,00	8,00	10,00
	%	7,22%	10,28%	11,11%	14,04%	7,84%	10,99%
46-50 év (TS 043)	Fő	3,00	7,00	8,00	11,00	16,00	11,00
	%	3,09%	6,54%	8,08%	9,65%	15,69%	12,09%
51-55 év (TS 044)	Fő	13,00	16,00	15,00	13,00	4,00	6,00
	%	13,40%	14,95%	15,15%	11,40%	3,92%	6,59%
56-60 év (TS 045)	Fő	16,00	16,00	18,00	16,00	19,00	13,00
	%	16,49%	14,95%	18,18%	14,04%	18,63%	14,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	15,00	22,00	15,00	20,00	24,00	25,00
	%	15,46%	20,56%	15,15%	17,54%	23,53%	27,47%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél belül (TS 058)
	%	%
2017	42,27	56,10
2018	44,86	58,33
2019	42,42	69,05
2020	48,25	60,00
2021	48,04	48,98
2022	57,14	51,92

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A regisztrált munkanélküliek 39 %-a rendelkezik csupán 8 általánosnál magasabb iskolai végzettséggel, 16 % körül mozog a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkezők száma. 2022-ben az előző évektől eltérően megugrott a 8 osztállyal nem rendelkező munkanélküliek száma. Ez a 61 év feletti álláskereső számának növekedésével függ össze.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	97	19	19,59%	43	44,33%	35	36,08%
2018	107	18	16,82%	47	43,93%	42	39,25%
2019	99	16	16,16%	48	48,48%	35	35,35%
2020	114	19	16,67%	53	46,49%	42	36,84%
2021	102	16	15,69%	50	49,02%	36	35,29%
2022	91	21	23,08%	34	37,36%	36	39,56%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az iskolai végzettség nagymértékben befolyásolja az álláskereső munkaerő piaci pozícióját. A végzettség hiánya vagy a nem megfelelő képzés lehetetlenné teszi a munka világába történő visszaállást. Az országos adatbázisban a felnőttképzésre vonatkozó adatok nem jelentek meg. Járási szinten a Munkaügyi Központ által szervezett képzésekre az f) pontban térünk ki.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

Kál Nagyközség Önkormányzat mindig élt a közfoglalkoztatással kapcsolatos lehetőségekkel. A közfoglalkoztatottak száma az aktívkorú lakosság arányához viszonyítva nem jelentős, de a regisztrált munkanélküliek nagy részének biztosít átmeneti munkalehetőséget. A közfoglalkoztatásban részt vevők számát a törvényi szabályozás folyamatos változása alakítja. 2013-ban az Önkormányzat pályázott a START munkaprogramra, melynek keretében akkor 45 főt foglalkoztatott, jelenleg 28

tartósan munkanélküli számára nyújt egy éves időtartamú munkát. A létszám csökkenése a sikeres munkaerőpiacra történő átlépés is befolyásolja.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma(TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	112	110
2018	65	74
2019	44	45
2020	63	32
2021	32	30
2022	28	28

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Kál településen az Önkormányzat és az állami szektor 50 fő közalkalmazottat illetve köztisztviselőt tud foglalkoztatni, mely szám a törvényi változások miatt csökkenő tendenciát mutat. A potenciális munkalehetőségek száma stagnált az elmúlt években a településen, nagyobb mértékű munkaerő elbocsátás nem történt.

Kál infrastruktúrái adottságai kedvezőek (fő vasútvonal, M3-as autópálya). Ez új vállalkozások, beruházások feltérképezésénél fontos kritérium. Az új cégek munkahely teremtés szempontjából is pozitív változást eredményezhetnének a községnek.

2017-ben uniós pályázaton iparpark kialakítására nyert támogatást Kál. A beruházás 2022-re megvalósult, számos új munkahely megteremtését reméljük tőle.

A településről jól megközelíthetőek a főbb foglalkoztatási és képzési centrumok.

3.2.6. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	Elérhetőség átlagos ideje autóval	Autóbusz járatpárok száma munkanapokon	Átlagos utazási idő autóbusszal	Vonat járatok átlagos száma munkanapokon	Átlagos utazási idő vonattal	Kerékpárúton megközelíthető
Legközelebbi centrum	12perc	nincs	nincs	24	10 perc	nincs
Megye-székhely	25 perc	22	40 perc	22	30 perc	nincs
Főváros	100 perc	nincs	nincs	20	120 perc	nincs

Forrás: helyi adatgyűjtés

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.7. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	97	15
2018	107	6
2019	99	4
2020	114	7
2021	102	8
2022	91	1

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Munkaügyi Központ által szervezett állásbörzék széles körben elérhetőek a település lakosai részére.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A Munkaügyi Központ által szervezett képzéseken 2012 és 2017 között 107 fő vett részt Kálból. Általában alapkompétencia képzésben és 8 osztályra épülő szakképzésben részesültek a programban részt vevők. A regisztráltak iskolai végzettségéből adódóan az első szakma megszerzésére van nagyobb érdeklődés az állás keresők részéről. A lemorzsolódás esetleges, egyáltalán nem volt jellemző. Ez köszönhető az alapos kiválasztási rendszernek, a tanfolyam időtartama alatti ellátás biztosításának, illetve a képzés indokolatlan befejezése esetén a vállalt tanfolyami díj visszafizetési kötelezettségnek.

Az elmúlt években csökkent a képzésben résztvevők száma. 2021-ben 1 fő takarító képzésben, 2022-ben 2 fő ajándékkészítő képzésben, 5 fő targonca kezelő képzésben, 2023-ban 1 fő raktáros képzésben vett részt.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A szegénység és mélyszegénység fogalmát az alábbiak szerint határozzák meg:

A szegénységgel és társadalmi kirekesztődéssel kapcsolatos mutatószámok listáját 2001-ben határozta meg az Európai Unió, e szerint Európában szegénynek számítanak a medián jövedelmek 60%-ánál kevesebből élők. A KSH legfrissebb, 2022. évi felvételéből származó kimutatása szerint a szegénységi küszöb forintban kifejezve 140.185 Ft-ot.² A mélyszegénységgel sújtottak közé azokat sorolják, akiknek különösen alacsony, a medián jövedelmek 40%-a alatti a jövedelme.

Hagyományos közmunka keretében átlagosan 9 főt foglalkoztat az önkormányzat intézményeiben évente konyhai kisegítő, takarító és egyéb munkakörökben.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét jelenti különösen, ha a munkáltató a munkavállalóval szemben közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmaz pl. a munkához jutás során, a munkához jutás felvételi eljárása keretében, stb.

² https://www.ksh.hu/stadat_files/ele/hu/ele0003.html

A munkaerőpiacról való korai kiszoruláshoz leginkább az egészségi állapottal, a származással és az életkorral összefüggő foglalkozási diszkrimináció járul hozzá. A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

Az Önkormányzatnak nincs tudomása, illetve nem rendelkezik adattal hátrányos megkülönböztetésről.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei nem adottak településünkön.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociálisan rászoruló személyek részére az Önkormányzat a következő pénzbeli és természetbeni ellátási formákat adhatja:

Eseti települési támogatások:

- Létfenntartási támogatás
- Kórházi támogatás

A természetbeni ellátásként megállapított eseti települési létfenntartási támogatás formája lehet: tüzelőtámogatás, élelmiszervásárlási támogatás, gyógyszer-támogatás.

- Temetési támogatás
- Gyermekvédelmi támogatás

18. életévét be nem töltött gyermek részére egy naptári éven belül családonként legfeljebb 2 alkalommal nyújtható eseti települési gyermeknevelési támogatás abban az esetben, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át és a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, illetve a létfenntartást veszélyeztetető rendkívüli élethelyzetbe kerül.

Rendszeres települési támogatások:

- Ápolási támogatás

A hatáskör gyakorlója rendszeres települési ápolási támogatást állapíthat meg annak a hozzátartozónak, aki a beteg ápolása miatt fizetési szabadságot kénytelen igénybe venni; akinek a családjában az egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének másfélszeresét, és akinek a családban nincs olyan ápolásra alkalmas személy, aki a beteg ápolását kereset veszteség nélkül tudná biztosítani. A rendszeres települési ápolási támogatás havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80 %-a.

A rendszeres települési ápolási támogatást havi rendszerességgel maximum 12 hónapra lehet megállapítani.

- Gyógyszer támogatás

A polgármester eseti vagy rendszeres gyógyszer-támogatásra való jogosultságot állapít meg – kérelemre, a háziorvos javaslatára – annak a személynek, aki a gyógyszerkiadások, betegségekhez kapcsolódó kiadások miatt időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzd.

- Lakhatással kapcsolatos támogatás

A lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres települési támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaikhoz nyújtott hozzájárulás. A támogatás szempontjából a lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásnak minősül a villanyáram, a víz, a gázfogyasztás, a csatornahasználat, a szemétszállítás díja és a tüzelőanyag költsége.

Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az aktív korúak ellátására való jogosultságot a járási hivatal állapítja meg. Az aktív korúak ellátására jogosultak pénzbeli ellátásának két típusa van:

- a foglalkoztatást helyettesítő támogatás biztosítható a munkavégzésre alkalmas személyek részére, valamint
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás biztosítható a munkavégzésre valamilyen okból nem alkalmas személyek részére.

Álláskeresői járadékra az a személy jogosult, aki álláskereső, és az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik, és kereső tevékenységet nem folytat, tehát munkaviszonyban nem áll, és vállalkozói tevékenységet sem folytat, és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresője nem vezetett eredményre, és számára a foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Nyugdíj előtti álláskeresői segélyben az részesülhet, aki álláskereső, a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt éve hiányzik (megállapításhoz szükséges életkor), és legalább 45 napon át álláskeresői járadékban részesült és az álláskeresői járadék folyósítási időtartamát kimerítette vagy a folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresői járadék folyósítása kereső tevékenység miatt megszűnt és az álláskereső álláskeresői járadékra ismételtelen nem szerez jogosultságot, és az álláskeresői járadék folyósításának kimerítését, vagy az előzőekben részletezett megszűnést követően három éven belül betölti a megállapításhoz szükséges életkort, és rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították, és nem jogosult egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra. A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult személy az állami foglalkoztatási szervnél kéri az álláskeresőként történő nyilvántartásba vételét, valamint köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresői száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	97	4,44%	25	25,77%
2018	107	4,92%	35	32,71%
2019	99	4,64%	28	28,28%
2020	114	5,32%	33	28,95%
2021	102	4,74%	42	41,18%
2022	91	4,21%	37	40,66%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma(TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	30	30,93%	38	38,99%	55	56,70%
2018	32	29,91%	30	28,05%	67	62,62%
2019	25	25,25%	27	27,25%	53	53,54%
2020	27	23,68%	30	26,00%	60	52,63%
2021	27	26,47%	26	25,48%	69	67,65%
2022	16	17,58%	22	23,81%	53	58,24%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A törvényi szabályozás változásának következtében csökkent azok köre, akik az álláskeresői segély és támogatás ellátási formákat igénybe tudják venni, illetve a jogosultsági idők csökkenése következtében hamarabb kikerülnek ezen rendszerből az emberek.

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult aki egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	17
2018	16
2019	20
2020	20
2021	18
2022	20

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől

Rendelkezés rögzíti, hogy „a lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.”

Ha egyes személyek vagy e személyek csoportja önként, kényszer nélkül kíván a település egy különálló részén élni anélkül, hogy ez a helyzet bizonyos lakáshoz jutási feltételek diszkriminatív meghatározásán alapult volna, az nem minősíthető az egyenlő bánásmód követelménye megsértésének

a) bérlakás-állomány

Az Önkormányzat 2 db szolgálati lakást tart fenn.

b) szociális lakhatás

Az Önkormányzat szociális bérlakás állománnyal nem rendelkezik.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok nem relevánsak a településen.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	1359	1	0,74	31,79	72,92	96,47
2018	1359	0	0,00	31,79	73,88	96,54
2019	1359	0	0,00	31,79	75,06	96,54
2020	1359	0	0,00	31,79	75,42	96,47
2021	1359	0	0,00	31,79	75,64	96,39
2022	1344	1	0,74	33,26	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Kál lakásállománya az elmúlt években nem emelkedett. Nem épülnek új házak, rengeteg az üresen álló ház. Az elégtelen lakhatási körülményeket nyújtó házak mind lakatlanok.

e) lakhatást segítő támogatások

A települési támogatás egyik típusa a lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A polgármester a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt.

A lakásfenntartási támogatás az önkormányzati rendelet alapján állapítható meg. A támogatásban részesülők száma csökkenő tendenciát mutat, aminek a települési támogatási rendszer átalakulása a fő oka. A lakhatási támogatás összege havi 4.000 Ft.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	220	62
2022	136	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Adósságcsökkentési támogatást az elmúlt években nem folyósított az Önkormányzat, megkeresés ezzel kapcsolatban nem történt a lakosság részéről. Mindezek ellenére a település adósságállománya feltételezhetően hasonló az országos tendenciákhoz.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés a település lakossága részére biztosított.

Kálhoz tartozik egy külterületi településrész, a Kálitag. Itt közel 50 ember él, ebből 25 % gyermek. A Kálitagban nincs kiépített gázvezeték, az ivóvizet házi vízellátó hidrofor szivattyúkkal biztosítják.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Szegregáció: A társadalom valamely szegmensében megvalósuló erőszakos és/vagy intézményi-strukturális, nyílt és/vagy rejtett elkülönítés.

Kálban nincsenek telepek, szegregátumok. A hátrányos szociális helyzetben élő csoportok megjelenése szórt jelleget mutat.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Nincs telep a településen, ezért a téma kifejtése nem lehetséges.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Nincs telep a településen, ezért a téma kifejtése nem lehetséges.

c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A Kormány otthonteremtési támogatás rendszere következtében a több gyerekes, szociálpolitikai kedvezményre jogosult roma családok lakásvásárlási lehetőségei kiszélesedtek, így az elkülönülés esélyei is csökkentek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény előírja, hogy a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról
- d) a védőnői ellátásról
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát.

d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során. Az egyenlő bánásmóddal való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma(TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	0	2	1	1	97	15,86
2018	0	2	1	1	110	17,20
2019	0	2	1	1	121	7,51
2020	0	2	1	1	100	7,14
2021	0	2	1	1	110	9,23
2022	0	2	1	1	120	8,29

Forrás: TeIR, KSH

Tstar

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

A településen található 2 felnőtt háziiorvosi szolgálat, illetve egy gyermek háziiorvosi szolgálat. Fogorvos is működik a településen. Két körzeti védőnő dolgozik Kálban, az iskola – egészségügyi szolgálat is üzemel. Az orvosi ügyeletet Egerben látják el.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A háziiorvosok az elmúlt időszakban több szűrőprogramot szerveztek Kálban. Ilyen volt a vércukorméréssel egybekötött diabétesz tanácsadás. Meghirdetett időpontban tüdőszűrést is végeznek a településen. Térítés ellenében érzékszervi és nőgyógyászati szűrővizsgálatra is van lehetőség.

A koragyermekkori kötelező szűréseket és védőoltások beadását a gyermekorvos végzi, a vizsgálatok időpontjáról a védőnők értesítik a szülőket, illetve ők szervezik meg a szűrővizsgálatokat.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A prevenciós szűrések következtében felismert egészségügyi és mentális problémák megoldása a megyeszékhely és a járási központ szakellátó rendszereinek igénybevételeivel történik. Az óvodában és általános iskolában különböző szakképzett fejlesztő pedagógusok állnak rendelkezésre. Az Óvodába hetente 1-1 alkalommal fejlesztő pedagógus és logopédus jár ki. Az Óvodában található egy Sószooba is, melyet egészségmegőrző, prevenciós és terápiás céllal is használnak.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetésben a lehetőségekhez mérten maximálisan figyelembe veszik az egészséges táplálkozás szempontjait.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Kál a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) által meghirdetett országos pályaeépítési program X. ütemében sikeresen pályázott egy „Kisméretű műfüves pálya 22x42 m” létesítésére a Művelődési Ház udvarán. A műfüves pálya átadására 2017. június 23-án került sor. A pályát magánszemélyek bérletdíj ellenében használhatják.

2019-ben került megépítésre egy Sportpark is. A sportpark 90 m² területen, 8 db kültéri eszközzel lett kialakítva és minden lakos számára elérhető sportolási lehetőséget biztosít.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat külön intézmény keretében biztosítja a közétkeztetést. Az óvodai és általános iskolai étkeztetés mellett főleg az idős emberek részére végzik a szolgáltatást. A közétkeztetésben résztvevő általános iskolás gyerekek 92 % - a szociálisan rászoruló, míg az óvodás gyerekek 90 % - a étkezik ingyen.

A településen található Tarna – menti Szociális Központ fenntartója a Tarna – menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás. Az intézmény alaptevékenységei az idősek nappali ellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, időskorúak tartós bentlakásos szociális ellátása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés. Kál a gesztor település szerepét tölti be. A jelzőrendszeres segítségnyújtás a településen nem működik érdeklődés hiányában.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzatnak nem áll rendelkezésére adat ezzel kapcsolatban, de minden szükséges intézkedést megtesz a hátrányos megkülönböztetés ellen.

h) drogprevenciós szolgáltatások

i) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

2019. október óta működik Népkonyha a településen, naponta megközelítőleg 300 adag meleg ételt osztanak szét a rászoruló embereknek.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Az Önkormányzat szervei mellett megjelennek a helyi (kor)csoporthoz tartozó civil szervezetek.

a) közösségi élet színterei, fórumai

A településen működik Nyugdíjas Klub, Lövészklub.

Minden évben megrendezésre kerül a Falunap, az Adventi Forratag, a Hagyományörző nap. 2021. óta 1 fő kulturális asszisztens segíti a közösségi élet alakítását. A Molyoló néven működő szakkörön különböző kézműves technikákat sajátítanak el a résztvevők, melyekből kiállításokat is szerveznek.

A roma közösség kulturális színtere az Igaz Szó Magyarországi Romák Független Országos Érdekszövetség segítségével felépült Kultúrház. Itt különböző programokat és vallási találkozókat szerveznek, melyek nem csak a romák számára elérhetőek.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	van	2242	2

Forrás: TelR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A közösségi együttélésre nem jellemző az etnikai konfliktus.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat gondozóinak közreműködésével élelmiszer csomagot oszt minden évben a település rászoruló részére.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

e) helyi lakossági önszerveződések.

A településen Polgárőrség működik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Roma nemzetiségi önkormányzat működik a településen. A Káli Roma Nemzetiségi Önkormányzat partneri szerepet tölt be a romákkal kapcsolatos helyi problémák megoldásában. Minden évben megszervezik a majálist, tanév kezdéskor tanszercsomagot osztanak, decemberben mikulás csomaggal kedveskednek a gyerekeknek.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolázottság	Felzárkóztató képzések, szakképzések felkutatása, csatlakozás felnőtt képző programokhoz

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.sz. táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 709	1 808	3517	48,59%	51,41%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			140	3,98%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	340	317	657	9,67%	9,01%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	63	70	133	1,79%	1,99%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A település lakosságának 22 %-a 18 éven aluli, ebből 19% a 14 évnél fiatalabbak száma.

- veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete
-

A veszélyeztetettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. 2013. január 1-től a Járási Hivatalok hatáskörébe kerültek ezen feladatok ellátása.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év/fő	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
2017	49	50
2018	16	n.a.
2019	23	56
2020	29	57
2021	31	49
2022	39	44

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A gyermekek veszélyeztetettségének leggyakoribb oka a környezeti tényező és a szülői elhanyagolás. A környezeti tényező rendezetlen lakókörnyezetet és higiéniai problémákat takar, illetve egyre több a drogfogyasztásból adódó probléma is.

c) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény pénzbeli és természetbeni ellátás, mely az igénylő jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata után állapítható meg. A jogosult gyermeket megilleti az ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés, a szünidei gyermekétkeztetés, pénzbeli támogatás, valamint jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények. Kálban, a vizsgált intervallumban, ezen ellátásban részesülők száma csökkent. Ebből 6 -7 % a tartósan beteg gyermekek aránya, akik többsége enyhe értelmi fogyatékkal bír, illetve érzékszervi rendellenességgel él.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek hátrányos helyzetűnek a minősül, ha

a) a szülő vagy gyám alacsony iskolai végzettségű, vagy

b) a szülő vagy gyám alacsony foglalkoztatottságú, vagy

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezetben, illetve lakáskörülmények között lakik.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek *halmozottan hátrányos helyzetűnek* minősül, ha rá az *előző* pontokban felsorolt hátrányok közül kettő is fennáll.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenését a törvényi szabályozás változása idézi elő, a rászorulóknak száma ténylegesen nem csökkent.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2017	417
2018	382
2019	363
2020	323
2021	370
2022	317

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Az Önkormányzat – kérelemre - eseti segílyt állapíthat meg bizonyos rendkívüli élethelyzet kialakulása esetén, melyre minden évben költségvetési keretet különít el. 2021-ben 137 esetben, 2022-ben 95 esetben került kifizetésre létfenntartási támogatást. Az átlagtámogatás 2022-ben 7.705 Ft/fő volt.

Árvaellátásra vonatkozó adatokat tartalmaz az alábbi táblázat.

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	15	16	31
2018	14	19	33
2019	12	15	27
2020	10	16	26
2021	10	18	28
2022	n.a.	n.a.	-

, Forrás: TelR, KSH Tstar

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

Az ingyenes étkezők száma és köre a törvényi szabályozás következtében kiszélesedett, az étkezők 95 %-a nem fizet térítési díjat.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Nincs a településen nem magyar anyanyelvű gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Kál településen nem élnek szegregált, telepszerű lakókörnyezetben gyerekek, csupán szórt jelleggel.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A településen két körzetben, két védőnő látja el a feladatokat, korszerű, új építésű épületben. 2023. június 1-től a Heves Vármegyei Markoth Ferenc Oktatókórház és Rendelőintézet irányítása alá tartoznak, az épületek üzemeltetését azonban továbbra is az Önkormányzat biztosítja.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	2	182	91
2018	2	177	88
2019	2	177	88
2020	2	188	94
2021	2	142	71
2022	2	131	66

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Kálban gyermekorvos is praktizál, így a gyerekek orvosi ellátása megoldott. A gyerekek szakorvosi ellátását a körzetközpont és a megyeszékhely biztosítja.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A védőnők, a gyermekorvos figyelemmel kísérik a gyermekek fejlődését, egészségügyi rendellenességek esetén szakrendelésekre utalják a beteg gyerekeket. Az óvodában – szerződéssel foglalkoztatott - szakemberek szűrik a különböző mentális rendellenességeket és próbálják megkezdni a gyerekek fejlesztését és a rehabilitációt.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgáltatást az Önkormányzat Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat által biztosítja, mely a Tarna – menti Szociális Központhoz van integrálva. A gyermekjóléti szolgálat tevékenységének jelentős része eléri az adott település valamennyi gyermekét, szolgáltató és megelőző funkcióval bír. Tevékenységét összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti szolgálat az általa ellátott településrészen, településen figyelemmel kíséri valamennyi, 0-18 éves gyermek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét.

A Családsegítő és gyermekjóléti szolgálat együttműködési megállapodás alapján történő gondozotti létszáma 2021-ben 26 család – **91 gyermek** ; 2022-ben 29 család – **105 gyermek** volt.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás: Kálban a Bölcsőde építése folyamatban van.

f) gyermekvédelem

A gyermekvédelemmel kapcsolatos hatósági feladatokat 2013. január 1-től a Járási Hivatalok látják el. A helyi gyermekjóléti szolgálat munkatársa csak véleményezési joggal van felruházva, védelemben vételt nem kezdeményezhet.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A település nem rendelkezik krízishelyzetben segítséget nyújtó intézménnyel, de az Önkormányzat minden esetben megteszi a szükséges intézkedéseket és eljuttatja a megfelelő helyre a segítségre szorulókat.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A település iskolájában megépülésre került egy Tornacsarnok, mely 300 fő befogadására alkalmas.

A műfüves focipályán tornaóra megtartására van lehetőség. A Sportpark is a gyerekek rendelkezésére áll, de a felnőtt felügyelet ajánlott. Különböző tánciskolák és küzdősport csoportok működnek Kálban, melyhez általában térítés ellenében csatlakozhatnak a gyerekek. Nyaranta az Általános Iskola táborot szervez tanulóinak, melynek helyszíne 2018-tól az önkormányzat balatonföldvári nyaralója.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Kálban, a tanítási szünetekben is biztosított a rászoruló gyerekek étkeztetése. Ugyanakkor a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők (4.1.2. számú táblázat) 20 %-a él csupán a szünidői étkeztetés lehetőségével.

Az általános iskolások ingyenes tankönyv támogatása mellett az Önkormányzat minden évben hozzájárul a középiskolások és felsőfokú intézményekben tanuló fiatalok tankönyv költségeihez.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Eseti jelleggel eltérő kultúrákat bemutató programokat szervez Önkormányzatunk. (EFOP)

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Az Önkormányzatnak nincs tudomása hátrányos megkülönböztetésről, minden intézményünk igyekszik megfelelni az egyenlő bánásmód követelményeinek.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

A törvények adta hátránykompenzáló juttatásokon kívül az Önkormányzat minden karácsonykor szaloncukor csomagot ad a 0 – 14 éves lakosságnak.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Kálban az óvodai ellátást a **Szászsorszép Napköziotthonos Óvoda** biztosítja. 4 csoportban. 6 szakképzett pedagógus 8 kisegítő személyzettel látja el a feladatot. A 2022/2023. tanévben 106 fő gyermeket láttak el folyamatosan, melyből 5 fő sajátos nevelési igényű volt.

A **Káli Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola** 2014. szeptember 1-től a Római Katolikus Egyház fenntartásába került.

Az elmúlt években az általános iskolások száma folyamatosan csökken. Az általános iskolában évfolyamonként két osztály van, a személyi feltételek adottak.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)(TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2018	108	36	33,33
2019	124	33	26,61
2020	97	23	23,71
2021	106	33	31,13
2022	107	21.	19,62.
2023	113	33.	29,2.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Ál. iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	297	63	21,21
2018	287	94	32,75
2019	258	84	32,56
2020	272	88	32,35
2021	260	102	39,23
2022	259	109	42

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Az általános iskolai tanulók 42%-a, az óvodások 29,2 %-a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű. Az óvodába jelenleg 2 fő enyhén értelmi fogyatékos, egy beszéd-fogyatékos és egy hallásfogyatékos gyermek jár. Az iskola 259 fő tanulója közül 21 fő gyerek igényel sajátos nevelést. Két gyermek beszéd-fogyatékos, egy kisfiú hallássérült. Fejlesztésük biztosított.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	125	5	150	1	120	0	0	24
2018	123	5	150	1	108	0	0	22
2019	124	5	150	1	124	0	0	25
2020	111	5	150	1	97	0	0	19
2021	143	5	150	1	106	0	0	21
2022	144	4	120	1	107	0	0	27

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátásihelyek

Év	Az ált. isk. osztály száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)(TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	16	2	18,56	2,36
2018	0	16	2	17,94	2,79
2019	0	15	2	17,20	3,10
2020	0	16	2	17,00	0,74
2021	0	16	2	16,25	2,31
2022	0	16	2	16,19	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az általános iskolában gyógypedagógus, logopédus és szurdopedagógus dolgozik megbízással, az óvodában is szerződéses keretek között látják el a gyógypedagógiai, fejlesztőpedagógiai feladatokat.

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	26
2018	27
2019	32
2020	30
2021	32
2022	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Az oktatás területén sincs jelen a hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések

A kompetencia felmérés a készségek vizsgálatára irányul. A Káli Gárdonyi Géza Katolikus Általános Iskola az országos átlagon felül teljesít minden tekintetben. Ez a településen dolgozó szakemberek

munkájának eredményességét tükrözi. A 8. osztályt elvégzők 100 %-a kerül felvételre valamilyen középfokú oktatási intézménybe.

Az évfolyam ismétlők és a magántanulók többsége hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az általános iskola csatlakozott az Integrációs Felkészítés Pedagógiai Rendszeréhez. A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola képesség kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve sajátos nevelési igényű tanuló vehet részt³. A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik.

Az iskola rendelkezik Esélyteremtési Fejlesztési Programmal is.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	0	0	86	40
2018	0	0	82	68
2019	0	0	75	82
2020	0	0	90	71
2021	0	0	91	65
2022	0	0	105	69

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Kálban nem működik Tanoda, viszont egyéb pályázatokban való részvétellel segítik a gyermekek előremenetelét. Ilyen pl. a „Szülő-Suli” program ,ahol a tanulók iskolai előmenetelének javítása és a korai lemorzsolódás visszaszorítása a cél, az iskola-család együttműködésére alapozott egyéni fejlesztésen keresztül.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

³ A képesség-kibontakoztató felkészítésben résztvevők, ezen belül is a sajátos nevelési igényű tanulók létszám-számításával kapcsolatban ld. a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rend. 171. § (5) bekezdését: "...A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának megállapításánál a sajátos nevelési igényűhalmozottan hátrányos helyzetű tanulókat csak akkor kell figyelembe venni, ha iskolai nevelésük, oktatásuk a többi tanulóval együtt, azonos iskolai osztályban, csoportban történik. Azokat a sajátos nevelési igényű tanulókat, akik a fogyatékoság típusának megfelelően létrehozott iskolai tagozaton, osztályban, csoportban teljesítik tankötelezettségüket, és akikről a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény megállapította, hogy kizárólag a többi tanulótól elkülönítetten oktathatóak, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának, arányának meghatározására irányuló valamennyi számításnál figyelmen kívül kell hagyni."

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyerekek szabadidős tevékenységének hiánya	Játszótér építés, felújítás
Gyerekek nappali elhelyezése	Bölcsőde létesítése
Fejlesztő pedagógusok nagyobb arányú részvétele az óvodai nevelésben	Gyógypedagógus alkalmazása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	3,68	4,59	4,14%
2018	3,94	5,24	4,59%
2019	3,02	5,65	4,34%
2020	3,43	6,53	4,98%
2021	4,03	4,75	4,39%
2022	3,81	3,95	3,88%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott állás keresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	42,27	56,1
2018	44,86	58,33
2019	42,42	69,05
2020	48,25	60
2021	48,04	48,98
2022	57,14	51,92

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	97	15
2018	107	6
2019	99	4
2020	114	7
2021	102	8
2022	91	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Kálban az aktív korú, felnőtt lakosság 4 %-a állás kereső. A munkanélküliek többsége nő. Arányuk csökkenő tendenciát mutat, mivel nagyrészt a gyermeknevelés valamely ellátására jogosult, ami biztosított jogviszonyt eredményez, de munkaviszonyt nem.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A nők részvételi aránya a felnőtt képzési programokban alacsonyabb, mint a férfiaké. Ennek oka, a gyermeknevelés elsődlegessége.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A korai gyermekvállalás következtében nem rendelkeznek szakképzettséggel, a gyermeknevelés miatt pedig nem tudják vállalni a képzést a későbbiekben.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség. Megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor, az azonos munkáért járó eltérő bérezésben vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében. A diszkriminációs gyakorlat visszaszorítása szempontjából fontos a foglalkoztatási viszonyok ellenőrzése, szükség esetén az Egyenlő Bánásmód Hatóság bevonása, a tájékoztató kampányok, vagy a területtel foglalkozó társadalmi szervezetekkel történő együttműködés.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A településen jelenleg még nincs lehetőség a 3 év alatti gyermek napközbeni ellátására.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	2	182	91
2018	2	177	88
2019	2	177	88
2020	2	188	94
2021	2	142	71
2022	2	131	66

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői hálózat hatékony működése a gyermek és az anya védelmét is szolgálja. A család- és nővédelmi gondozás keretén belül biztosítani szükséges a gyermekvállalás körülményeinek elősegítését a tanácsadás és gondozás eszközeivel, a családtervezéssel összefüggő ismeretek átadását és a nők egészségvédelmét szolgáló intézkedéseket.

A településen Baba – Mama Klubbot működtetnek a védőnők, ahol kötetlenül, játékos klub délután keretében beszélhetik meg az anyukák problémáikat és oszthatják meg tapasztalataikat egymással.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Az Önkormányzat nem rendelkezik adattal.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

A településen nincs anyaothton, de adott esetben az Önkormányzat a krízishelyzetbe kerülő nőket információval és egyéb szükséges dolgokkal segíti.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők szerepe a helyi döntés előkészítés, döntés hozatal során kiegyensúlyozott, mint az alábbi táblázatból is kitűnik. Az Önkormányzat által működtetett intézmények vezetőinek többsége nők.

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

év	Képviselőtestület tagja	
	Férfi	Nő
2017	3	3
2018	3	3
2019	3	3
2020	3	3
2021	3	3
2022	3	3

Forrás: Helyi adatgyűjtés

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A legfontosabb társadalmi probléma helyi szinten is megegyezik az országgal: család, gyerek összeegyeztetése a munkával. Felszámolására irányuló kezdeményezés a részmunkaidős állások tömeges megjelenése adná, megfelelő bérezéssel.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
gyerekek nappali elhelyezése	Bölcsőde létesítése
alul képzett munkanélküliek	felnőtteképzés időbeosztása gyerekekhez igazítva

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	562	647	86,86%
2018	556	668	83,23%
2019	556	648	85,80%
2020	559	657	85,08%
2021	567	678	83,63%
2022	564	681	82,82%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	318	506	824
2018	287	509	796
2019	278	493	771
2020	281	487	768
2021	268	478	746
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	10	0	223	384	0	34	3
2018	9	0	209	393	1	35	2
2019	10	0	208	393	0	27	3
2020	11	1	212	384	0	27	4
2021	13	2	199	376	1	25	4
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az előző táblázatokról kiolvasható, hogy a település lakosságának 17 %-a 65 év feletti. Az öregedési index 100 alatt van, így Kál népességszerkezete fiatalosnak mondható. Az országos öregedési index értéke 2023-ban 141.5 %. Az idősebb korosztály többsége nő. A korosztály minden tagja nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesül.

Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik. A korbetöltött öregségi nyugdíjasok mellett nem korbetöltöttként az öregségi nyugdíjasok közé sorolódnak a legalább 40 év jogosultsági idő alapján nyugdíjban részesülő nők és az 1955. előtt született, 2012 előtt szolgálati nyugdíjban részesült volt fegyveresek, akik a korhatár betöltése után átkerülnek a korbetöltött öregségi nyugdíjasok közé.

Az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek által igénybe vehető szociális rászorultságtól függő pénzbeli, szociális ellátás.

Életkoron alapuló ellátások (korhatár alattiaknak járó ellátások): a nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyek részére folyósított ellátások, melyek a 2012 előtti különféle korai öregségi nyugdíjakat váltották fel. Az ide tartozó ellátások (korhatár előtti ellátás, szolgálati járandóság, átmeneti bányászjáradék, balettművészeti életjáradék) a nyugdíjkorhatár betöltése után korbetöltött öregségi nyugdíjjá alakulnak át.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	97	107	99	114	102	91
41-45 év (TS 042)	Fő	7	11	11	16	8	10
	%	7,22%	10,28%	11,11%	14,04%	7,84%	10,99%
46-50 év (TS 043)	Fő	3	7	8	11	16	11
	%	3,09%	6,54%	8,08%	9,65%	15,69%	12,09%
51-55 év (TS 044)	Fő	13	16	15	13	4	6
	%	13,40%	14,95%	15,15%	11,40%	3,92%	6,59%
56-60 év (TS 045)	Fő	16	16	18	16	19	13
	%	16,49%	14,95%	18,18%	14,04%	18,63%	14,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	15	22	15	20	24	25
	%	15,46%	20,56%	15,15%	17,54%	23,53%	27,47%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az idősek foglalkoztatása az elmúlt években a jogszabályi változások szigorodásának következtében háttérbe szorult. A nyilvántartott álláskeresők 48 %-a 50 év feletti.

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

A nyugdíjra még nem jogosult időskorú munkanélküliek képzését a Munkaügyi Központ szervezi. A közintézményekben nyugdíjasok nem dolgoznak, de a nyugdíj előtt álló munkavállalók foglalkoztatását kiemelt fontosságú feladatként kezelik.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket. Ez a 6.2. táblázatban is jól megfigyelhető.

Az 55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma az elmúlt időszakban folyamatosan nő.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

A település minden lakosa számára elérhetőek a közszolgáltatások. Információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetősége nemtől, kortól függetlenül adottak.

Törvény teszi lehetővé a 65 év felettiak ingyenes utazását a közösségi közlekedésben. A 65 év alatti, nyugdíjban és más meghatározott ellátásban részesülők éves utazási utalvány alapján jogosultak meghatározott mértékű utazási kedvezményre.

a) az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Kálban az idők egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése megoldott.

A településen működik az Tarna – menti Szociális Központ, mely biztosítja idők érdekében szervezett szociális szolgáltatásokat. Az alábbi táblázatban feltüntetett szociális ellátásban részesülőkön túl 21 főnek biztosít az intézmény tartós bentlakásos szociális ellátást. A házi jelzőrendszeres segítségnyújtás nem működik a településen.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	562	19	29	98
2018	556	20	26	90
2019	556	20	20	134
2020	559	16	24	321
2021	567	20	14	384
2022	564	25	18	382

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Minden közintézmény akadálymentesített, rámpával ellátott.

c) idők informatikai jártassága

Az idők informatikai jártasságáról adattal nem rendelkezik az Önkormányzat, de a Hivatalhoz érkező e-mail forgalom összetétele alapján feltételezhető, hogy nem széles körben elterjedt a nyugdíjasok körében.

d) a generációk közötti programok

A helyi általános iskola tanulói évente egyszer meglátogatják az időseket szervezeten és műsorral kedveskednek nekik az idők világnapja alkalmából.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Időskori probléma az elszigeteltség és elmagányosodás. Ezen idős emberek felkutatása szakemberek segítségével lehetséges.

Cél a szociális szolgáltatások minél szélesebb körben történő megismertetése és a közösségekbe való bevonás.

A településen működik az Idősek Klubja, mely a nappali ellátásban részesülők csoportját fogja össze. Különböző foglalkozásokat, táncos és kulturális rendezvényeket szerveznek. Főállású foglalkoztató és mentálhigiénikus szakember segíti a Klub tevékenységét.

Az Önkormányzat minden évben szaloncukor csomaggal lepi meg a 70 éven felüli lakosokat.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Elmagányosodás	potenciális magányosok felkutatása
Jelzőrendszer igénybevételének hiánya	jelzőrendszer népszerűsítése
Nappali ellátásban részesülők köre stagnál	Igénylők körének növelése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos az a személy, aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A településen, - a rendelkezésre álló adatok alapján – a megváltozott munkaképességű személyek és egészségkárosodott személyek száma nem emelkedik, arányuk az összlakossághoz képest elenyésző.

A mozgásszervi megbetegedésekből adódó fogyatékkal élők száma ennél ténylegesen magasabb, de ezen emberek már nyugdíjasok, így az alábbi táblázat ellátásaiban nem részesülnek.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	56	64	120
2018	43	55	98
2019	39	50	89
2020	40	51	91
2021	36	49	85
2022	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás, munkavállalást segítő lehetőségek

Törvény értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. Gyakori probléma, hogy kevés a foglalkoztatási lehetőség, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. A védett foglalkoztatás túlsúlya mutatkozik az integrált foglalkoztatással szemben. Probléma továbbá, ha nem áll rendelkezésre olyan foglalkoztatási szakember, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Az állam adókedvezmények biztosításával próbálja támogatni a fogyatékkal élők foglalkoztatását. Az Önkormányzatnak nincs adata a foglalkoztatottak számáról.

b)munkavállalást segítő lehetőségek

Önkormányzatunk - lehetőségeihez mérten - támogat minden olyan kezdeményezést, mely a fogyatékkal élő emberek munkavállalását segíti elő.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. Erről adattal az Önkormányzat nem rendelkezik, de adott esetben mindent meg fog tenni a diszkrimináció megszüntetése érdekében.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

A településen speciálisan fogyatékosokkal foglalkozó intézmény nem működik, így az alábbi táblázatban nem szerepelnek adatok.

Az általános iskolában 2012-ben 19 fő sajátos nevelési igényű gyermekkel foglalkoztak, melyből 3 fő középsúlyos értelmi fogyatékos, 14 fő enyhén súlyos értelmi fogyatékos, 2 fő viselkedés fejlődési rendellenességgel küzd. Mozgásszervi megbetegedéssel küzdő gyermekeket az iskola nem tud fogadni az akadálymentesítés hiányosságai miatt.

Az fogyatékkal élő idősök ellátását lehetőségeihez mérten a Tarna – menti Szociális Központ dolgozói segítik, de az intézmény kötelező feladatai között nem szerepel fogyatékkal élők ellátása.

Településünkön 5 fő Down-szindrómás gyermek él, akik a megyeszékhelyen működő speciális iskolában tanulnak. Napi szállításuk nagy terhet ró a hozzátartozókra.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzübeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A jogszabályok különféle ellátásokat biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára. Ezen pénzübeli és természetbeni ellátásokban történő részesülésnek feltételei vannak, melyek megismerésében és az ellátás megszerzésében a helyi családgondozó és a polgármesteri hivatal szociális ügyintézője is készséggel áll az ügyfelek segítségére.

A mozgáskorlátozottak többek között gépjárműadó kedvezményben részesülhetnek, melyet a törvényi feltételek teljesítése esetén az Önkormányzat állapít meg. Az elmúlt időszakban a feltételek szigorodása következtében a kedvezményezettek száma 40 főről lecsökkent 10-re.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Az egészségügyi és rehabilitációs ellátásokat a megyeszékhelyen és a 15 km-re lévő füzesabonyi Egészségügyi Központban érhetik el.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Kálban a középületek rámpával vannak ellátva.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz, kulturális programokhoz való hozzáférés biztosított Kálban. A kereskedelmi és szolgáltató egységek többsége megközelíthető a fogyatékkal élő számára is. A lakóépületek akadálymentesítését célzó támogatás megszerzésére az elmúlt időszakban volt lehetőség.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A szigorú törvényi előírások következtében ma már a munkahelyek többsége rendelkezik rámpával, de az egyéb fogyatékkal élők akadálymentesítése még nem megoldott.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedés területén a közlekedési cégek törekednek az akadálymentesítés megoldására, mint ahogy az Önkormányzat is törekszik a fogyatékkal élők számára történő teljes értékű közösségi életvitel biztosítására.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A településen működik egy civil szervezet, a Tarna Menti Falvak Mozgáskorlátozott Egyesület. A 2011-ben alakult egyesület célja a fogyatékkal élők számára elérhető lehetőségekről való tájékoztatás.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége által üzemeltetett meosz.hu honlapon a mozgáskorlátozottak által elérhető összes szolgáltatás és lehetőség megtalálható például. Ugyanakkor egyéb szervezetek és érdekszövetségek képviselik a fogyatékkal élőket.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az önkormányzat nem rendelkezik adattal ezzel kapcsolatban.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Az Önkormányzatnak nincs tudomása helyi szinten hátrányos megkülönböztetésről vagy problémáról.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A fogyatékos személy speciális szállítási szükséglete	Támogatói szolgálat létrehozása
A foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás felkészült támogató személyek hiánya	Megfelelő szakértelmű segítők igénybevétele pl. foglalkoztatási mentor, tanácsadó, rehabilitációs szakmérnök bevonása
Civil, segítő szervezetek létezése nem ismert a településen	Széleskörű nyilvánosság biztosítása az egyesületeknek

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyerekek nappali elhelyezése	Bölcsőde létesítése
Fogyatékos személyek speciális segítségnyújtásának biztosítása	Támogatói szolgálat létrehozása, Busz vásárlása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Az előző pontokban már bemutatásra kerültek a településen működő civil szervezetek, szerveződések. Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten támogatja a munkájukat, az eseti – kérelemre történő - pénzübeli támogatásokon túl helyiséget biztosít számukra ingyenesen.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Kál Nagyközségi Önkormányzat együttműködési megállapodást írt alá 2012. május 29 –én a Káli Roma Nemzetiségi Önkormányzattal az államháztartásról szóló többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény alapján.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Kál a Füzesabonyi Kistérség Többcélú Társulás, ezen belül a Tarna – menti Kistérségi Társulás tagja volt, ami a törvényi szabályozás változásának következtében 2012. december 31-én megszűnt. A Tarna - menti települések azonban meghatározott feladatok ellátása érdekében továbbra is társulnak.

Többek között 2013. január 1-én létrejött 7 település részvételével a Tarna - Menti Szociális Intézményfenntartó Mikrotársulás, mely az érintett települések személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásait fogja össze.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Mint már a 3. fejezetben szó volt róla a Káli Roma Nemzetiségi Önkormányzat partneri szerepet tölt be a romákkal kapcsolatos helyi problémák megoldásában.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A for - profit szereplők elsődleges célja a jövedelem maximalizálása. Ezért, ha az állam valamilyen hátránnyal rendelkező csoport foglalkoztatását adó vagy járulékfizetési kedvezménnyel ösztönzi, megindul a foglalkoztatásuk.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során, a problémák feltérképezése és lehetséges megoldások keresése céljából megkeresésre kerültek a településen működő intézmények vezetői, a civil szerveződések képviselői illetve a Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnöke.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Minden év végén megrendezésre kerül a Közmeghallgatás, a lakosság fóruma, ahol minden állampolgár elmondhatja véleményét, és kérdést tehet fel a település vezetőinek.

Negyedévente jelenik meg a település hírujsága, illetve a közérdekű információkról szórólapok útján is tájékoztatjuk a lakosságot.

Kál internetes honlapja is lehetőséget nyújt az oda-vissza kommunikációnak.

A polgármester napi kapcsolatban van az intézményekkel, a település lakóival, a civil szervezetekkel.

b) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Alacsony iskolázottság	Felzárkóztató képzések, szakképzések felkutatása, csatlakozás felnőtt képző programokhoz
Gyermekek	Gyermekek szabadidős tevékenységének hiánya	Játszótér építése, felújítása
	Gyermekek nappali elhelyezése	Bölcsőde létesítése
	Fejlesztő pedagógusok nagyobb arányú részvétele az óvodai nevelésben	Gyógypedagógus alkalmazása
Nők	Gyermekek nappali elhelyezése	Bölcsőde létesítése
	Alul képzett munkanélküliek	Felnőttképzés időbeosztása gyerekekhez igazítva
Idősek	Elmagányosodás	Potenciális magányosok felkutatása
	Jelzőrendszer igénybevételének hiánya	Jelzőrendszer, Gondosóra népszerűsítése
	Nappali ellátásban részesülők köre stagnál	Igénylők körének növelése
Fogyatékkal élők	A fogyatékos személy speciális szállítási szükséglete	Támogatói szolgálat létrehozása
	A foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás felkészült támogató személyek hiánya	Megfelelő szakértelmű segítők igénybevétele pl. foglalkoztatási mentor, tanácsadó, rehabilitációs szakmérnök bevonása
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	Civil, segítő szervezetek létezése nem ismert a településen	Széleskörű nyilvánosság biztosítása az egyesületeknek
	Gyermekek nappali elhelyezése	Bölcsőde létesítése
	Fogyatékos személyek speciális segítségnyújtásának biztosítása	Támogatói szolgálat létrehozása, Busz vásárlása

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák aktívan részt vesznek a munkaerő piacon.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők felzárkózzanak legalább a középréteghez.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egyenlő bánásmódban történő nevelését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek szociális- és közbiztonságára.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, hogy kiskorú gyermekei miatt ne kerüljenek diszkrimináció alá a foglalkoztatás területén.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők beintegrálására a társadalomba.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés
0. Településszintű probléma												
1	Bölcsőde létesítése	Kisgyermek nappali ellátás biztosításának hiánya	Gyerekek nappali ellátásának biztosítása	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Igények felmérése - forrás előteremtése - bölcsőde létesítése és fenntartása	Polgármester	2024.09.01	gyermek férőhelyek száma	humán, pénzügyi, technikai	hosszútávú működési költségek	
2	Támogatói szolgálat létrehozása	Fogyatékos személyek speciális gondozásának hiánya	Fogyatékos személyek speciális segítségnyújtásának biztosítása, a szállítási szükségletek kielégítése	Gazdasági program	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	Igények felmérése, pályázati lehetőségek feltérképezése, forrás előteremtése (busz), szakemberek felvétele, szolgálat létrehozása és fenntartása	Polgármester	2028.12.31	gondozási órák, ellátottak számának növekedése	humán erőforrás: szakemberek, pénzügyi, technikai	hosszútávú működési költségek	Tarna-menti Intézményfenntartó Mikrotársulás keretein belül
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Munkahely teremtés segítése	Alacsony iskolázottság	Felzárkóztató képzések, szakképzések biztosítása	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Igények felmérése - Képzések felkutatása, lebonyolítása	Polgármester	folyamatos, 2028.12.31	megszerzett képesítések száma	humán	fenntartható	
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Játszótér építés, felújítás	Kevés a gyermek szabadidős tevékenység lehetősége	Gyermekek szabadidős tevékenységének bővítése	Gazdasági program	Nem releváns	Pályázatok figyelése, forrás előteremtése, építmény felújítása,létesítése	Polgármester	2028.12.31	játszóterek száma	pénzügyi, technikai	fenntartható	
2	Gyógypedagógus alkalmazása	A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő gyerekek speciális fejlesztése nem megoldott helyben	A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő gyerekek speciális fejlesztésének helyben történő teljes körű megoldása	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Forrás megszerzése – szakember kiválasztása és alkalmazása	Polgármester	2027.12.31	gyógypedagógus létszám növekedése	pénzügyi, humán: szakember	fenntartható	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Bölcsőde létesítése	Kisgyermek nappali ellátás biztosításának hiánya	Gyerekek nappali ellátásának biztosítása	Gazdasági program	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)	Igények felmérése - forrás előteremtése - bölcsőde létesítése és fenntartása	Polgármester	2024.09.01	gyermek férőhelyek száma	humán, pénzügyi, technikai	hosszútávú működési költségek	
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Idősek gondozása	Elmagányosodás, ellátásban részesülők számának stagnálása	Ellátásban részesülők számának növelése, a gondozásra szorulóknak teljes körű feltérképezése	Szolgáltatástervezési koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia	Együttműködések kiépítése – potenciális magányosok felkutatása – ellátás körének kiterjesztése	Polgármester	folyamatos, 2028.12.31	gondozási napok számának növekedése	humán erőforrás: szakemberek	fenntartható	
2	Jelzőrendszer, Gondosóra népszerűsítése	Folyamatos felügyelet, házi segítségnyújtás hiánya	Jelzőrendszeres segítségnyújtás az egyedül élő idősöknék és fogyatékkal élőknek egyaránt	Szolgáltatástervezési koncepció	Időügyi Nemzeti Stratégia	Együttműködések kiépítése – potenciális magányosok felkutatása – ellátás körének kiterjesztése	Polgármester	folyamatos, 2028.12.31	gondozási napok számának növekedése	humán erőforrás: szakemberek, pénzügyi, technikai	fenntartható	Tarna-menti Intézményfenntartó Mikrotársulás keretein belül
Fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Támogatói szolgálat létrehozása	Fogyatékos személyek speciális gondozásának hiánya	Fogyatékos személyek speciális segítségnyújtásának biztosítása, a szállítási szükségletek kielégítése	Gazdasági program	Országos Fogyatékossgügyi Program (2015-2025)	Igények felmérése, pályázati lehetőségek feltérképezése, forrás előteremtése (busz), szakemberek felvétele, szolgálat létrehozása és fenntartása	Polgármester	2028.12.31	gondozási órák, ellátottak számának növekedése	humán erőforrás: szakemberek, pénzügyi, technikai	hosszútávú működési költségek	Tarna-menti Intézményfenntartó Mikrotársulás keretein belül

3 . Megvalósítás

3.1. A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2. A megvalósítás folyamata

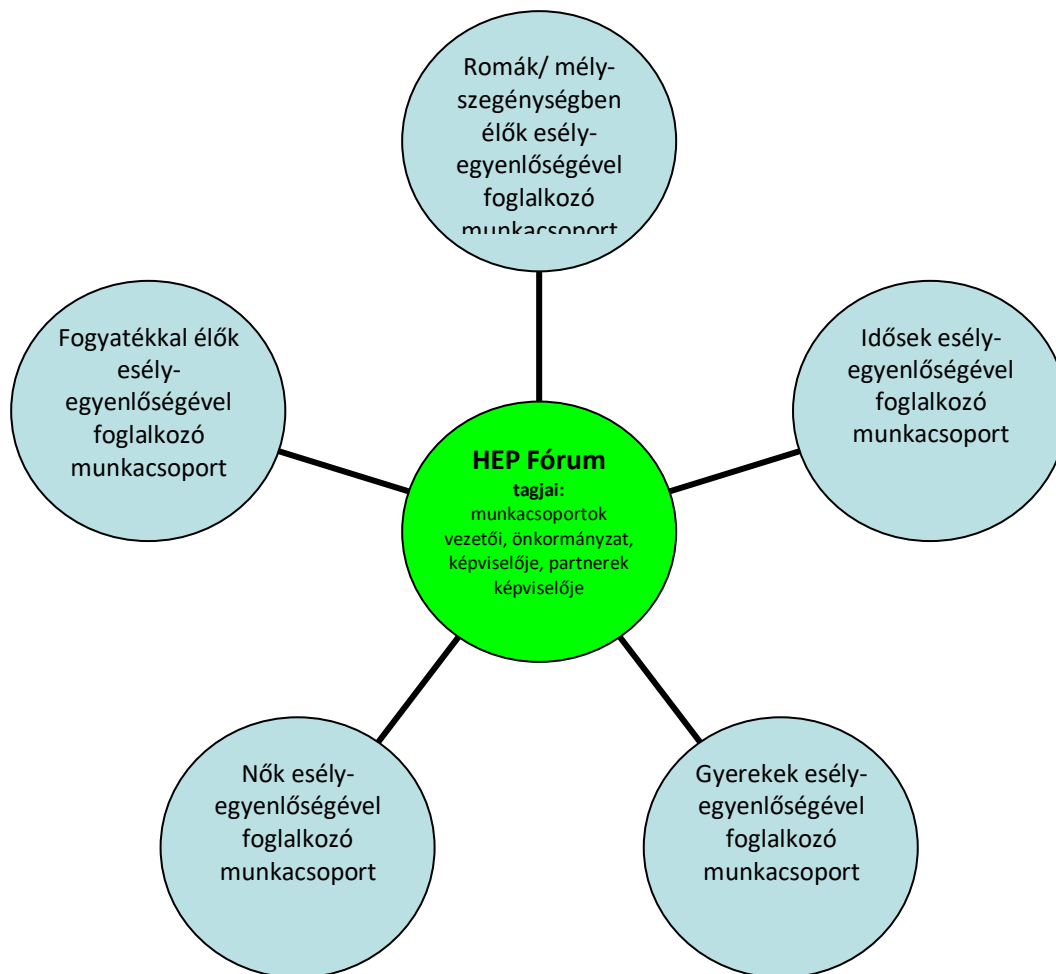
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is,

a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4. Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5. Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Kál Nagyközség Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

III. Ezt követően Kál Nagyközség képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 108/2023. (XI.28.) számú Képv. test.határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Kál, 2023. november 28.

Morvai János
polgármester sk.

JEGYZŐKÖNYVI KIVONAT

Készült Kál Nagyközség Polgármesteri Hivatalában a Helyi Önkormányzat Képviselő-testületének 2023. november 28-án megtartott képviselő-testületi ülésén felvett jegyzőkönyvből

108/2023. (XI.28.) képv. test. határozat:

Kál Nagyközségi Önkormányzat Képviselő – testülete 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 6. §-ban foglaltatnak megfelelően a 74/2021. (XI.30.) számú határozatával elfogadott „Helyi Esélyegyenlőségi Program Kál” felülvizsgálatának eleget tett és a módosításokkal együtt elfogadta.

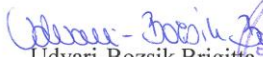
Felelős: polgármester

Határidő: azonnal

Morvai János sk.
polgármester

dr.Szabó Anikó sk.
jegyző

A másolat hiteles:
Kál, 2023. 12.10.

Udvari-Bozsik Brigitta
jegyzőkönyvvezető

